

**UCHWAŁA NR XIX/192/2020
RADY MIEJSKIEJ W GRYFICACH**

z dnia 25 lutego 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gryfice na lata 2020 – 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506, 1309, 1571, 1696 i 1815) , w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 924 i 1818), Rada Miejska w Gryficach uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gryfice na lata 2020 – 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gryfic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Tomasz Kaszlej

Załącznik do Uchwały Nr.....

z dnia.....

Rady Miejskiej w Gryficach

**Gminny Program Wspierania Rodziny
dla Gminy Gryfice
na lata 2020-2022**

Gryfice 2020

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Wprowadzenie.....	5
2.1 Wyjaśnienie skrótów.....	10
3. Charakterystyka społeczno-demograficzna Gminy Gryfice.....	12
4. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach	14
5. Analiza SWOT w obszarze wspierania rodziny.....	23
6. Część programowa.....	27
6.1 Cel główny.....	27
6.2 Cele szczegółowe.....	27
6.3 Zasoby instytucjonalne.....	32
6.4 Adresaci Programu.....	36
6.5 Realizacja Programu.....	36
6.6. Zakładane efekty realizacji Programu.....	36
6.7 Finansowanie Programu.....	37
6.8 Monitoring i sprawozdawczość.....	37

1. Wstęp

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jego najmniejszą a zarazem podstawową komórkę, jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj dziecko nabywa wiedzę o otaczającym świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje emocje (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo.

Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawa społeczna wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca w prawidłowym funkcjonowaniu dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć prace z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziców i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocowych (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia

naturalnych więzi normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzanie wiary we własne możliwości, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach. Pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodziny i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej narażonymi będą dzieci. Aby móc kompleksowo wspierać rodzinę należy umacniać i wspierać rodziny do odzyskania pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 dla Gminy Gryfice, wyznacza planowanie działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez prace z rodziną, oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

2. Wprowadzenie.

„Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Gryfice na lata 2020-2022” został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz. 111 ze zm.).

Od 1 stycznia 2012 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfice realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Pierwszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Gryfice opracowano na lata 2014-2016. Program przyjęty został uchwałą Nr XLVI/562/2014 Rady Gminy w Gryficach z dnia 28 marca 2014 r., który był odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy w/w ustawą.

Zgodnie z art. 176 w/w. ustawy do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające,

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 15 określa następujące zadania asystenta rodziny w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;

- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
  - a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. Poz. 1860);
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 18 i 19, udzielają asystentowi rodziny odpowiedniej pomocy w wykonywaniu czynności zawodowych.

3. Plan pracy z rodziną, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

4. Liczba rodzin, z którymi jeden asystenta rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Głównym celem Programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne.

Realizacja niniejszego Programu powinna prowadzić do podejmowania szeregu działań profilaktycznych i edukacyjnych, ograniczenia zjawisk patologii społecznych wśród rodzin, rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną.

Przedkładany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 dla Gminy Gryfice jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- 1) Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
- 2) Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz. 111 ze zm.)
- 3) Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 poz. 1507 ze zm.),
- 4) Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. 2015 poz. 1390),
- 5) Ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 1964 Nr 9, poz. 60 ze zm.),
- 6) Ustawą z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1481),

- 7) Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2018 poz. 2137 ze zm.),
- 8) Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2019 poz. 852 ze zm.),
- 9) Ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506 ze zm.)
- 10) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży „Za Życiem” (Dz. U. 2019 poz. 473 ze zm.),
- 11) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2019 poz. 1482 ze zm.),
- 12) Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2019 poz. 670 ze zm.),
- 13) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. 2018 poz. 2220)
- 14) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2018 poz. 2134 ze zm.),
- 15) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2019 poz. 217 ze zm.),
- 16) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2018 poz. 1878 ze zm.),
- 17) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gryfice na lata 2016-2025 przyjętą uchwałą Nr XXX/283/2016 Rady Gminy w Gryficach z dnia 28 listopada 2016 r.,
- 18) Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 przyjętym uchwałą Nr XXXVIII/517/14. Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 września 2014r.,

- 19) Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Gryfickim na lata 2018 - 2020 przyjętym uchwałą Nr XXXIX/244/17 Rady Powiatu Gryfickiego z dnia 19.12.2017 r.

2.1. Wyjaśnienie skrótów i wyrażeń.

Rodzina Wspierająca – to taka, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- a) opiece i wychowaniu,
- b) prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- c) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzina Dysfunkcyjna (dysfunkcyjna) – to taka, która nie spełnia swoich funkcji. Poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację, nie zapewnia swoim członkom możliwości zdrowego i prawidłowego funkcjonowania.

System pieczy zastępczej – to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina zastępcza – to rodzina, która tymczasowo bądź na stałe opiekuje się i wychowuje dzieci osierocone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić opieki i wychowania. Rodzina ta pełni funkcję rodziców zastępczych bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Rodziny zastępcze dzielimy na:

- a) *spokrewnione* – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,

b) *niezawodowe* – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,

c) *zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne* – tworzone przez małżonków lub osoby, niepozostające w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej, niebędącymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Asystent rodziny – to osoba, która zajmuje się zawodowo wspieraniem rodziny przez pewien czas, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła ona pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin ten został wprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem osoby towarzyszącej, współobecnej, pomagającej, będącej w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzaniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka – ośrodek wychowawczy dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci oraz młodzieży do 18 roku życia, który jest zorganizowany w naturalnych rodzinach zastępczych, w przystosowanych domach rodzinnych.

Centrum Integracji Społecznej – podmiot ekonomii społecznej; instytucja edukacyjna, której zadanie polega na reintegracji społeczno – zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie, nie będących w stanie funkcjonować na otwartym rynku pracy.

Prace społecznie użyteczne - w odniesieniu do osób bezrobotnych – określenie instrumentu aktywizacji zawodowej. Prace społecznie użyteczne są formą aktywizacji bezrobotnych wprowadzoną nowelizacją ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1482). Do prac społecznie użytecznych kierowane są osoby (korzystające

ze świadczeń pomocy społecznej) w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie.

3. Charakterystyka społeczno – demograficzna gminy Gryfice.

Gryfice leżą w północnej części woj. zachodniopomorskiego, w środkowej części powiatu gryfickiego, w środkowo – wschodniej części Gminy Gryfice.

Miasto położone jest na Równinie Gryfickiej, jednym z mezoregionów Pobrzeża Szczecińskiego. Gryfice leżą nad rzeką Regą i są oddalone ok. 22 km od Morza Bałtyckiego. Powierzchnia Gminy obejmuje 261 km², a liczba mieszkańców ogółem wynosi 23 854.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców według wieku

Liczba Ludności	2016	2017	2018
Ogółem	23 963	23 905	23 854
Wiek przedprodukcyjny 0-18	4 343	4 337	4 297
Wiek produkcyjny od 19 do 65 roku życia	14 249	13 935	13 669
Wiek poprodukcyjny powyżej 65 roku życia	4 642	4 285	4 999
Zgony	247	270	267
Urodzenia żywe	230	227	200
Przyrost naturalny (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów)	- 17	- 43	- 67

Dane z rejestru Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba ludności Gminy Gryfice w 2016 r. w stosunku do 2017 r. zmniejszyła się o 58 osób. W 2017 r. liczba ludności Gminy Gryfice w stosunku do 2018 r. zmniejszyła się o 51 osób. Ta niekorzystna tendencja jest wynikiem, większej liczby

zgonów, ujemnym przyrostem naturalnym oraz emigracji ludności do okolicznych miejscowości (budownictwo indywidualne).

Jak wynika z powyższej tabeli, w analogicznym okresie, osób w wieku przedprodukcyjnym było mniej o 40 osób, w wieku produkcyjnym więcej o 266, a osób w wieku poprodukcyjnym więcej o 714.

Analiza powyższych danych wskazuje, że na przestrzeni lat 2016 – 2018 zwiększa się znacznie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym zauważalny jest niewielki spadek liczby o 6 osób a następnie wzrost o 40 osób. Natomiast w przypadku liczby osób w wieku produkcyjnym zauważalny jest spadek liczby osób w 2016 r. w stosunku do 2017 r. o 314 osoby. Natomiast w 2017 r. w stosunku do 2018 r. nastąpił spadek o 216 osoby.

Tabela nr 2. Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Osoby bezrobotne	2016	2017	2018	2019
Ogółem w tym:	1158	810	630	544
Osoby bezrobotne długotrwałe:	592	382	283	216
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	225	195	119	98

Opracowano w oparciu o dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach

W Gminie Gryfice w 2016 roku zarejestrowanych osób bezrobotnych było 1158. W 2017 roku zarejestrowanych osób bezrobotnych było 810. W stosunku do roku 2017 nastąpił spadek bezrobocia o 348 osoby – 30%. W roku 2018 zarejestrowanych osób bezrobotnych było 630. W stosunku do roku 2019 nastąpił spadek bezrobocia o 86 osób – 14 %. Zatem na przestrzeni lat 2016 – 2019 obserwuje się spadek bezrobocia na terenie Gminy Gryfice.

Z analizy danych wynika, że w 2016 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosiła 592. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych o 210 osób. W 2018 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosiła 283. W roku 2019 nastąpił spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych o 67 osób.

W 2016 roku zarejestrowanych osób bezrobotnych z prawem do zasiłku było 225. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku o 30 osób. W roku 2018 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wynosiła 119. W stosunku do 2019 roku nastąpił spadek osób bezrobotnych z prawem do zasiłku o 21 osób.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w 2019 r. stanowiła 40 %, natomiast osoby bezrobotne z prawem do zasiłku stanowiły 18 %

4. Diagnoza rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach.

Rodzina jako instytucja społeczna jest w kręgu ciągłego zainteresowania wielu naukowców i specjalistów: socjologów, psychologów, pedagogów i wielu innych dziedzin nauki i praktyki. Wszystkie nauki w nieustannych badaniach nad rodziną wypracowały liczne, mniej lub bardziej szczegółowe definicje określające rodzinę i jej charakter.

Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi w małżeństwie i pokrewieństwie. Mówimy o niej również jak o grupie pierwotnej, ponieważ należymy do niej od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to czy tego chcemy czy nie. Rodzina jest także grupą formalną mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy, w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

Według definicji wskazanej w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony zarówno ze strony rodziny, jak i instytucji polityki społecznej w zakresie ochrony ich praw, wyrównania szans życiowych i minimalizowania negatywnych skutków w przypadku wystąpienia ryzyka życiowego.

Skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest niezwykle ważne w przypadku rodzin, które wykazują deficyty w tym zakresie, bowiem dziecko do pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze miłości i zrozumienia.

Punktem wyjścia do określenia celów kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach oraz danych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gryfice na lata 2016-2025.

Tabela nr 3. Karta diagnostyczna.

	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców Gminy Gryfice	23 963	23 905	23 854	—
Liczba osób w rodzinach bezrobotnych	1 158	810	630	567
Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne	75	75	55	55
Liczba rodzin korzystających z pomocy	1 473	1 188	914	858

społecznej				
Liczba pracowników socjalnych	13	12	12	12
Liczba rodzin, na rzecz których świadczona była praca socjalna Ogółem:	1 346	909	725	536
Liczba zawartych kontraktów	143	122	91	153
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	749	943	490	358
Liczba asystentów rodziny	4	3	3	3
Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	1 228	1 223	1 198	1 104
Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	7 148	7 131	7 043	1 340
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	271	298	269	236
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	1 632	1 682	1 803	2 543
Liczba dzieci korzystających	2 610	2 841	2 692	3 949

ze świadczenia wychowawczego 500+				
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	493	460	416	362
Liczba dzieci korzystających z stypendium szkolnego	397	332	198	160
Liczba dzieci/młodzieży pozostających w pieczy zastępczej	54	62	51	58
Liczba dzieci /młodzieży korzystających z świadczenia „Dobry start”	—	—	2561	2655

Tabela nr 4. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

L.p.	Typy rodzin korzystających ze świadczeń	2016	2017	2018	2019
1.	Rodziny z dziećmi	414	392	358	300
2.	Rodziny niepełne	175	161	153	124
3.	Rodziny emerytów i rencistów	212	213	226	203

Na przestrzeni lat 2016 – 2019 tendencje malejące wykazują rodziny z dziećmi, rodziny niepełne oraz rodziny emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela nr 5. Powody przyznania pomocy społecznej.

Lata	2016	2017	2018	2019
Ubóstwo	1 761	1 552	1 324	467
Sieroctwo	10	0	0	0
Bezdomność	37	54	55	44
Potrzeba ochrony macierzyństwa	575	494	521	55
Wielodzietność	356	234	256	28
Bezrobocie	1 473	1 188	914	210
Niepełnosprawność	927	948	911	336
Długotrwała lub ciężka choroba	1 052	1056	972	350
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	750	1 174	1 070	178
• rodziny niepełne	205	578	547	113
• wielodzietne	578	528	453	65
Przemoc w rodzinie	425	495	123	25
Alkoholizm	138	249	230	121
Narkomania	3	11	19	8
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	22	48	29	12
Zdarzenia losowe	5	18	18	6
Sytuacje kryzysowe	5	0	0	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Mimo spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w dalszym ciągu dominującym problemem jest ubóstwo, następnie długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Wśród rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach pod względem problemów na czwartej pozycji są rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Istotną rolę w działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach odgrywa praca socjalna, która jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz poniesione koszty.

Tabela nr 6. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.

	2016	2017	2018	2019
Liczba umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej ogółem:	61	61	60	59
w tym:				
• w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	12	13	12	9
• w rodzinach zastępczych	49	48	48	50
Liczba dzieci usamodzielnionych po ukończeniu 18 roku życia	0	1	2	1
Dzieci, które powróciły do rodziny	1	10	7	4
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy	286.032 zł	359.393 zł	486.989 zł	552.998,83 zł

zastępczej:				
-------------	--	--	--	--

Na przełomie lat 2016 – 2019 liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej utrzymuje się praktycznie na równym poziomie.

W 2019 r. koszty wydatków znacząco wzrosły z powodu wzrostu kosztu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 7. Rodziny objęte wsparciem przez asystenta rodziny.

	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny	3	3	3	3
Liczba rodzin, w tym objętych wsparciem:	35	35	35	33
• do 3 miesięcy	4	4	4	11
• powyżej 3 m-ca do 12 miesięcy	12	3	5	18
• powyżej 1 roku	19	23	18	14
Zakończona współpraca z rodzinami, w tym z powodu:	8	9	15	10
• osiągnięcia celów	3	1	3	5
• braku efektów	0	1	2	0
• zaprzestania współpracy przez rodziny	5	7	10	5
Przeciętny czas pracy z rodziną w miesiącach	20	23	24	23

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem złożonym i długofalowym. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny

wsparciem asystenta czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji pomocowych nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje szereg działań zmierzających do zminimalizowania, pojawiających się problemów poprzez pracę socjalną prowadzoną przez pracowników socjalnych czy wsparcie asystentów rodziny.

Część rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wykazywała zaburzenia psychiczne, w szczególności upośledzenie umysłowe. Praca z tego typu rodzinami, aby przyniosła oczekiwany efekt musi być w pewnych przypadkach wielomiesięczna lub kilkuletnia.

Dużym problemem współistniejącym w tych rodzinach jest nadużywanie przez rodziców lub jednego z nich alkoholu lub środków odurzających.

Reasumując, rodziny objęte wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach mają możliwość korzystania w sytuacjach tego wymagających m.in. z następujących form pomocy realizowanych przez pracowników OPS:

- pomoc społeczna
  - świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe),
  - świadczenia niepieniężne (posiłek, schronienie, ubranie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, udział w programach z zakresu integracji społecznej), wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu (działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych),
- pomoc ofiarom i sprawcom przemocy (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie),
- poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne),
- pomoc asystenta rodziny,

- świadczenia rodzinne (zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie, świadczenie wychowawcze),
- fundusz alimentacyjny,
- stypendia i zasiłki szkolne,
- dodatki mieszkaniowe i energetyczne,
- świadczenie wychowawcze 500+,
- świadczenie „Dobry Start”.

Część z w/w zadań, np. zagadnienia uzależnień, przemocy, pomocy psychologicznej jest realizowana poprzez interdyscyplinarną współpracę gryfickich instytucji i organizacji społecznych działających w danym obszarze, m.in. szkoły podstawowe, Policję, Straż Miejską, kuratorów sądowych, Powiatowy Urząd Pracy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe.

Ponadto w Gminie Gryfice realizowane są programy, których celem jest wsparcie dziecka i rodziny, służące zapobieganiu sytuacjom kryzysowym:

- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Gryfice,
- Program udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla dzieci na terenie Gryfic,
- Wieloletni program osłony w zakresie dożywiania „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020” współfinansowany w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowany w Podprogramie 2020, którego celem jest nieodpłatna dystrybucja artykułów spożywczych wśród najbardziej potrzebujących mieszkańców Gminy Gryfice,

- Przyznanie pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, dla osób objętych wieloletnim programem finansowym gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu 2019 – 2023”.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Gryfice spełnia wymogi ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczące funkcjonowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto w oparciu o w/w programy realizowane są również działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych.

5. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny.

Na terenie Gminy Gryfice w budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną są zaangażowani specjaliści z różnych dziedzin oraz instytucje i organizacje zajmujące się pracą na rzecz rodzin, jak i pełniące funkcję wspierającą.

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 dokonano analizy SWOT.

Szczegóły analizy przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 8. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązujące akty prawne, strategie i programy, np.: programy edukacyjne i terapeutyczne dla ofiar i sprawców przemocy, • dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • niewystarczająca świadomość w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych, • niska świadomość w pełnieniu ról opiekuńczo – wychowawczych, • zjawisko marginalizacji społecznej w szczególności dzieci

- współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- szeroka oferta wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego kierowanego do rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe (np. z powodu problemów wychowawczych, przemocy, uzależnień),
- kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz dziecka i rodziny,
- szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkół podstawowych w okresie roku szkolnego,
- dobre zaplecze edukacyjne i sportowe,
- ulgi dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny,
- dotacje dla niepublicznych przedszkoli,
- dostępność usług opiekuńczych świadczonych rodzinom,
- dostępność specjalistycznych usług opiekuńczych,
- zabezpieczenie w budżecie miasta niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- wspieranie rodzin przez asystenta rodziny,
- mieszkania dla osób opuszczających system pieczy zastępczej wraz z możliwością

- i młodzieży, która wynika z wielu problemów społecznych, m.in. alkoholizmu, niepełnosprawności,
- niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej,
- niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyciężaniu sytuacji kryzysowej,
- brak rodzin wspierających,
- niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież w okresie wakacji,

<p>otrzymania dodatku mieszkaniowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość przydziału przez Burmistrza Gminy Gryfice, Gryfickie Towarzystwo Budownictwa Społecznego lokalu socjalnego i komunalnego dla rodzin 	
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, • wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • możliwości zawierania partnerstw i realizacja lokalnych inicjatyw, • możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację programów w ramach ogłaszanych konkursów, • rozwój wolontariatu, • współpraca rodzin dysfunkcyjnych z rodzinami wspierającymi oraz asystentem rodziny, • wzrost zaangażowania społeczności lokalnej na rzecz dziecka i rodziny, • aktywny udział rodzin w działających na terenie miasta grupach wsparcia, • nowa forma pracy z rodziną dysfunkcyjną współpraca z terapeutą zajęciowym (dotyczy rodzin z zaburzeniami psychicznymi). 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, • syndrom „dziedziczenia biedy”, • rozszerzenie zjawisk patologicznych, np. agresja, przemoc, wandalizm, uzależnienia, • wzrost kosztów utrzymania rodziny, • wzrost liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, • uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy, • przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na instytucje, • brak świadomości na temat grożących dziecku niebezpieczeństw, • brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i spędzaniem przez nie wolnego czasu, • brak kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości i zatrudnienia, • brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych, • brak spójnego systemu pomocy

	<p>społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja, • cedowanie nowych zadań na samorządy gminne bez zapewnienia kosztów ich realizacji, • brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin.
--	--

Analiza SWOT została przeprowadzona przez pracowników OPS w Gryficach i opiera się na wiedzy i doświadczeniu osób zajmujących się pomocą rodzinie.

Podsumowując powyższą analizę można stwierdzić, że dominują zarówno mocne jak i słabe strony związane z pomocą dziecku i rodzinie. Wiele jest również zagrożeń. Jednakże korzystając z szans można wiele zmienić w tej dziedzinie.

Na stopień zamożności rodzin i ich uzależnienie od pomocy społecznej znaczący wpływ ma m.in. ogólnokrajowa polityka prorodzinna i lokalny rynek pracy, umiejętność gospodarowania posiadanymi zasobami, jak również uznawane wartości i priorytety. Należy wziąć pod uwagę fakt, iż niniejszy program dotyczy pracy z ludźmi, których działania trudno przewidzieć. Cały program opiera się na ścisłej współpracy i współdziałaniu służb z osobami, rodzinami dla których został stworzony.

Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić podstawę do skutecznych działań. Dokonana analiza pozwoliła wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji programu.

6. Część programowa.

6.1 Cel główny

Skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

6.2 Cele szczegółowe

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Tabela nr 9.

Cel szczegółowy 1: Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej.

L p.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik /Miernik	Czas realizacji
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób.	2020-2022 wg potrzeb
2.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Instytucje i zakłady opiekuńczo-wychowawcze (przedszkola) Ośrodek Pomocy Społecznej (zajęcia prowadzone w ramach	Liczba dzieci. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	2020-2022 2020-2022 wg potrzeb

		reintegracji społecznej) Placówki kulturalno-oświatowo-sportowe (Gryficki Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Basen, Hala sportowa Gryf Arena, Centrum Rozrywki Rodzinnej „Kapitol”)	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych.	2020-2022
		Szkoły, świetlica przy SP Nr 3, świetlica przy SP Nr 4, świetlica środowiskowa w Trzygłowie, Organizacje pozarządowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach. Liczba rodzin/dzieci korzystających z oferty.	2020-2022 W okresie I-VI, IX-XII 2020-2022
3.	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin, w tym wielodzietnych i promocja modelu rodziny wielodzietnej.	Urząd Miejski, miejskie spółki oraz jednostki organizacyjne, podmioty niepubliczne	Liczba rodzajów ulg.	2020-2022
4.	Wspieranie finansowe rodzin w wychowywaniu dzieci.	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin/dzieci.	2020-2022

Tabela nr 10.

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik	Czas realizacji
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomagane (prace społecznie użyteczne, Centrum Integracji Społecznej).	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych, stypendium szkolnego. Liczba rodzin korzystających z zatrudnienia wspomagane. Liczba monitorowanych rodzin dysfunkcyjnych.	2020-2022
		Szkoły (dożywianie w ramach zajęć szkolnych i w świetlicach)	Liczba dzieci objętych dożywianiem.	2020-2022 wg potrzeb
		Organizacje pozarządowe	Liczba świadczeniobiorców	2020-2022
2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia,	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób dorosłych, dzieci i młodzieży objętych terapią. Liczba dzieci objętych terapią.	2020-2022

	przemoc w rodzinie, niepełnosprawność).		Liczba porad: - psychologicznych - prawnych - rodzinnych	
		Poradnia Zdrowia Psychicznego	Liczba osób dorosłych.	2020-2022
		Poradnia Terapii Uzależnienia	Liczba osób objętych terapią.	2020-2022
		Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem.	2020-2022
		Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty pomocy.	2020-2022
3.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczb rodzin objętych pomocą asystenta rodziny. Liczba rodzin wspierających. Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej.	2020-2022 wg potrzeb
4.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem	Ośrodek Pomocy społecznej	Liczba rodzin objętych monitoringiem.	2020-2022

	rodziny.			
5.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin.	Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty.	2020-2022
6.	Prowadzenie programów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodziców biorących udział w programach.	2020-2022 wg potrzeb
7.	Lokalny Punkt Wsparcia dla Osób Pokrzywdzonych Przesłaniem „SOS”	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób korzystających ze wsparcia lokalnego punktu	2020-2022

Tabela nr 11.

Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Wskaźnik/Miernik	Czas realizacji
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną.	2020-2022
2.	Udział w Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba spotkań zespołów.	2020-2022
3.	Interdyscyplinarne działania uwzględniające przyczyny	Ośrodek Pomocy Społecznej Instytucje i organizacje	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny.	2020-2022

umieszczania dziecka w pieczy zastępczej, w tym pomoc: socjalna specjalistyczne poradnictwo dostęp do mieszkań komunalnych.	działające na rzecz rodziny		
---	-----------------------------	--	--

6.3 Zasoby instytucjonalne.

Cele i zadania programu powinny być realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do których zadań należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Gryfice.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy Gryfice to w szczególności:

1. Urząd Gminy

- przydział mieszkań komunalnych i lokali socjalnych;
- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kierowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryficach

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

3. Lokalny Punkt Wsparcia dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem z Powiatu Gryfickiego działający w Ośrodku Pomocy Społecznej

- w ramach w/w punktu wsparcia rodzina może skorzystać z bezpłatnej informacji prawnej, z bezpłatnych konsultacji psychologicznych, oraz innych form pomocy w Lokalnym Punkcie Wsparcia dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem.

4. Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

- wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy;
- integrowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy.

5. Placówki oświatowe

- działalność edukacyjno – wychowawcza;
- organizacja wypoczynku;
- wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla dzieci i rodziców.

6. Świetlice środowiskowe

- organizacja zajęć pozalekcyjnych;
- zagospodarowanie czasu wolnego;
- pomoc w nauce.

7. Gryficki Dom Kultury

- organizacja czasu wolnego;
- działalność kulturalna.

8. Miejska Biblioteka Publiczna

- upowszechnianie czytelnictwa;
- organizacja czasu wolnego;
- działalność kulturalna.

9. Placówki Ochrony Zdrowia

- działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.

10. Sąd Rejonowy w Gryficach

- orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

11. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

- zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń Sądu.

12. Komenda Powiatowa Policji

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy;
- przeciwdziałanie przestępczości;
- działalność o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym.

13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- Punkt Interwencji Kryzysowej;
- pomoc i wsparcie dla rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem;
- poradnictwo specjalistyczne, rodzinne, prawne;
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej.

14. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

15. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

- profilaktyka niepowodzeń szkolnych;
- diagnoza i terapia wszelkich zaburzeń i odchyleń rozwojowych dzieci i młodzieży;
- diagnoza i terapia specyficznych problemów w pisaniu i czytaniu;
- terapia dzieci z trudnościami w nauce;
- profilaktyka, diagnoza i terapia opóźnień rozwoju mowy.

16. Gryfickie Towarzystwo Budownictwa Specjalistycznego Spółka zo.o.

- organizowanie procesów inwestycyjnych, tj. budowy mieszkań na wynajem dla rodzin, które ze względu na dochody nie mogą zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych przez budowę lub kupno własnego mieszkania.

17. Poradnia Zdrowia Psychicznego

- wsparcie specjalistyczne (psycholog, psychiatra).

18. Akademia Zdrowia Psychicznego w Szpitalu w Gryficach – Centrum Szkoleniowe Szpitala

- działanie otwarte, skierowane do mieszkańców Powiatu Gryfickiego powyżej 18 – ego roku życia, osób zainteresowanych tematyką zdrowia psychicznego;
- konsultacje indywidualne, wykłady z częścią praktyczną, m.in.: „Rola partnerstwa w małżeństwie”, „Czynniki dysfunkcyjne w rodzinie wpływające na rozwój i funkcjonowanie dzieci”, „Rodzaje przemocy, sposoby reagowania, możliwości uzyskania pomocy”, „Procedura Niebieskiej Karty”;
- warsztaty dla rodziców dzieci młodszych i starszych „Pozytywna Dyscyplina”.

19. Powiatowy Ośrodek Wsparcia

- pomoc i wsparcie dla osób dorosłych chorych psychicznie oraz upośledzonych umysłowo.

20. Parafie

- działalność charytatywna;
- organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży;
- organizowanie bezpłatnych pikników i festynów rodzinnych.

21. Placówki opiekuńczo – wychowawcze

- zapewniają dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki.

22. Organizacje pozarządowe

- działalność charytatywna;
- organizowanie pomocy żywnościowej;
- organizowanie wypoczynku dla dzieci.

23. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gryficach

- przyjmowanie wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności, a także o wydanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność;

- udzielanie informacji o zasadach rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczeń oraz legitymacji;
- udzielanie informacji o ulgach i uprawnieniach wynikających z orzeczenia.

6.4 Adresaci Programu.

Adresatami Programu są dzieci, oraz ich rodzice zamieszkujący na terenie Gminy Gryfice, w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej a także rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej.

6.5 Realizacja Programu.

Koordinowanie, organizowanie i inicjowanie działań w ramach programu należy do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach. Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie Gminy Gryfice.

6.6 Zakładane efekty realizacji Programu.

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie:

- rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie,
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska,
- realizacja działań o charakterze środowiskowym, zwłaszcza w zakresie spędzania wolnego czasu.

6.7 Finansowanie Programu.

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2020 –2022 dla Gminy Gryfice są środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny (budżet gminy i powiatu), a także mogą być środki uzyskane z dotacji z budżetu państwa, dotacji unijnych oraz środki organizacji pozarządowych.

6.8 Monitoring i sprawozdawczość.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2022 dla Gminy Gryfice jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami rodziny. Stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań.

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości w corocznym sprawozdaniu merytorycznym Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach, w tym na podstawie danych statystycznych uzyskanych od partnerów wspierających realizację poszczególnych celów założonych w programie.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Gryfic składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Gryfice, dnia 12.02.2020 r.

Opracowanie:

Iwona Małek

Ewa Stankiewicz

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2019 poz. 111 ze zm.).

Rodzinom, przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu między innymi opracowuje trzyletnie programy wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia problemów opiekuńczo – wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.